

درس اول

زبان و گفتار

پرسش‌های درس

۱- در هر یک از جمله‌های زیر، جاهای خالی را با کلمات مناسب، کامل کنید:

الف) زبان یکی از توانایی‌های ..... است، حال آن که گفتار فقط ..... این توانایی است.

پاسخ: ذهنی انسان/ نمود آوایی

ب) کر و لالها مسلماً از ..... زبان به اندازه‌ی افراد دیگر برخوردارند.

پاسخ: توانایی ذهنی

پ) کر و لالها به هنگام استفاده از زبان به جای ..... از ..... کمک می‌گیرند.

پاسخ: نمود آوایی/ نمود حرکتی

ت) زبان شناسان معتقدند که در زبان به عنوان یک توانایی ..... برخورداریم.

پاسخ: ذهنی

ث) وقتی سکوت می‌کنیم باز هم از توانایی ..... برخورداریم.

پاسخ: زبان

۲- بین زبان و گفتار، چه تفاوت‌هایی وجود دارد؟

پاسخ: تفاوت‌های بین زبان و گفتار عبارتند از:

الف) زبان یکی از توانایی‌های ذهنی انسان است T در حالی که گفتار، فقط نمود آوایی زبان است.

ب) زبان از دگرگونی و خطا به دور است، اما گفتار در معرض دگرگونی و خطاست.

پ) همه‌ی انسان‌ها از توانایی‌های زبان برخوردار هستند؛ بی آن که ضرورتاً پای گفتار در میان باشد.

۶- خطاهایی که در گفتار به وجود می‌آید، ناشی از چه عواملی است؟

پاسخ: خطاها و اشتباهاتی که در گفتار پدید می‌آید، ناشی از عواملی نظیر خستگی، بی حوصلگی، حواس پرتی و اضطراب یا دیگر عوامل محیط است.

۷- کر و لالها از کدام نمود زبان بهره می‌گیرند؟

پاسخ: از نمود حرکتی بهره می‌گیرند.

۱۱- به نمود آوایی زبان چه می‌گویند؟

پاسخ: گفتار

۱۲- به توانایی ذهنی انسان چه می‌گویند؟

پاسخ: زبان

۱۴- چرا گوناگونی‌های سبکی و لهجه ای به یگانگی زبان آسیب نمی‌رسانند؟

پاسخ: زیرا گوناگونی‌های سبکی و لهجه‌ای و حتی گویشی، عمدتاً به گفتار مربوط می‌شود نه به زبان.

۱۷- گویش‌ها از چه جهاتی با هم تفاوت دارند؟ (دو مورد)

پاسخ: از نظر قواعد دستوری و نوع کلمات با هم تفاوت دارند.

بیاموزیم:

۱۸- کدام یک از جمله‌های زیر، درست است و چرا؟

الف) دامن زدن به دویّت‌ها موجب شکست می‌شود.

ب) دامن زدن به دوگانگی‌ها موجب شکست می‌شود.

پاسخ: جمله ی «ب» درست است، زیرا کلمه ی «دو» فارسی است و نباید از آن، کلمه ی «دویّت» را ساخت. «یّت=یة» (مصدرساز) عربی با کلمه‌های عربی، همراه می‌شود نه با کلمات فارسی.

۱۹- از میان واژه‌های زیر، واژه‌های نادرست را تصحیح کنید:

انسانیت، شهریت، رهبریت، منیت، بشریت، هویت

پاسخ: واژه‌های «شهریت، رهبریت و منیت» نادرست هستند، زیرا این کلمات فارسی هستند و با «یت» عربی نمی‌توانند همراه شوند. درست این کلمات به این ترتیب است: شهری، رهبری و منی. کلمه‌های «انسانیت، بشریت و هویت» درست هستند. زیرا این کلمات، عربی می‌باشند و نشانه ی «یت» با کلمات عربی همراه می‌شود.

۲۰- چرا به کار بردن کلماتی چون «آشنابیت»، «خوبیت»، و «ایرانیت» درست نیست؟ شکل درست این کلمات را بنویسید.

پاسخ: چون این کلمات، فارسی هستند و با نشانه ی «یت» عربی نمی‌توانند همراه شوند، درست این کلمات به این ترتیب نوشته می‌شود: آشنایی، خوبی، ایرانی.